

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Kir. előfizetés: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r. t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
 Hirdetéseket és előfizetéseket fölvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyilttér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Az öreg ágyu . . .

Elsült végre a sokat emlegetett „öreg“ ágyu. Nagyon szótlan, de a rémitő nagy hang mellett nem volt semmi magja az ágyuszónak. Eltisztul a homály, a füst és latni lehet, hogy a phalarix, a melyre czélozva volt, áll erősen, erősebben, összetartóbban mint valaha, mert annak élén oly férfiak törzs-kara munkálkodik, a kiket nem érinthetnek a szennyes lövegek és a kik erős hazafias elhatározással, vármegyénk iránti forró, önzetlen szeretettel védik meg pártunknak minden egyes jóra való tagját. Hiába szólt az ágyu, azt a félfut, akire czélozva volt, nem terítette le és becületes útjáról nem is éritheti el. Nincs ok tehát csüggedésre, amint nem szabad a harag által sem elragadtatni magunkat, mert a míg egy hatalmas párt áll, mely a maga igazságának tudatában van, addig védve van és lesz Alsó-Fehér vármegye minden becületes tradíciója és teljesítve lesz híven mind az a kötelesség, mely az ősek tradíciójával egybe van fűve. Hiába ez ellen minden erőszak! Csak az fusson, aki bübös, aki nem akar az igazság jelszava alatt velünk sorba állani. Aki fel az igazság napjának ragyogó sugaraitól, aki nem tud bátor, erős szemmel a fénylő napba nézni. Emelt fővel és tiszta öntudattal várjuk a pártatlan igazságszolgáltatást.

Pártunk minden tagját tartsa össze a hi-

ven teljesített kötelesség érzete s az az öntudat, hogy első sorban vármegyénk közjava, az igazi független nemzeti érzület az, melynek szolgálatában élünk, halnunk kell.

Hajszja az alispán ellen.

A sensatióra ehes sajtó az elnult héten Budapesten és a vidéken egyszerre nagy munkát végzett. Gr. Teleky Ávéd megveregthette jutalmul Horváth József (marosújvári) és társainak riporteri vállát. Méregbe mártott tolluk jól végezte munkáját. Amire hónapok óta készültek, amiért már a múlt évben megindították a harcot, amiért felhasználnak a vidéken család besugókat, — a minisztériumokban pedig a folytonos panaszkodást és vádaskodást tettek, — végre megtörtént a hírlapok sensatiós harsogása szerint: Szász József alispán ellen a belügy-miniszter allitóltag elrendelte a fegyelmi vizsgálatot, sőt — szintén a lapok szerint — hivatali állásától való felfüggesztését is kimondotta volna.

És mik ezek a vádak, melyek ily eljárásra alapul szolgálhattak? Azt írja a „Magyarország“ és vele együtt több lap, hogy Rakovszky Endre miniszteri tanácsos a nyár folyamán megvizsgálván a vármegyei központ és a legtöbb járás ügyvitelét is, ezeknek botrányos (!) állapotáról az iratoknak és jegyzőkönyveknek egész garmadája számolt be.

Persze, még nem tudjuk, hogy hol és mi féle botrányos állapotokat talált a tanácsos úr, de az nagyon feltűnő, hogy ezekről sem a főispánt, sem az alispánt nyomban nem értesítette, hogy gyorsan lehessen véget vetni a botrányoknak, hanem összecsomagolta az iratokat és vitte a belügyminisztériumba. Hogy miért? Ime, kitűnik a mostani rendelkezésből, mellyel a tisztújítás közeledését kellett várni. A ddig hadd maradjanak törvényes orvoslás és intézkedés nélkül a botrányos állapotok, melyekről az informált lapok beszélnek, azokat nem oly sürgős rendezni, hiszen azoknak egyéb célra kell szolgálni.

Azt írják a lapok, hogy vármegyénkben az italmérségi ügyek körül évek óta rendszeres visszaélések folytak. Hát ez az alispán ügyköréhez tartozik? Tessék más helyen kereskedni, hiszen a képviselők, sőt nagyobb, fő állami tisztviselők is jártak közbe ilyen engedélyekért! Miért nem vádolják azokat?

Azt állítják, hogy Szász József alispán „nemcsak mint italmérső fejt ki üzleti tevékenységet, hanem egyebként is annyjféle vállalat és pénzintézet igazgatója (!), hogy teljesíggel lehetetlen, hogy alispáni hivatalának bár ha csak felületesen is deget tessen“! Nos hát ebből igaz ennyi: Szász Józsefnek és testvéreinek összesen van egy olyan helye, ahol az ő és családja hegyaljai borait is mári a bériő. Ez a hely Nagyenyeden 1851. óta

TÁRCZA.

A gróf és titkárja.

— A „Közérdek“ erejéti tárczája. —

Gróf: Nézze, titkár, én ugyan azért fogadtam fel magát, hogy helyettem gondolkozzék; de most én is gondoltam ki valamit. De csak az elejét. Maga aztán gondolja tovább. Tudja: mit? Én államtitkár akarok lenni. Ugy-e hogy ügyes gondolat? Mi?

Titkár: Felséges idea! De ha szabad kérdenem, mi indította méltóságodat erre az elhatározásra ily rögtönösen?

Gróf: Hjah! Én a gyors elhatározások embere vagyok. Lássá itt a falun unom már magam; arra pedig nincs elég jövedelemem, hogy csak úgy mir nix dir nix Budapestre menjek lakni. Hanem az én nevem is ér annyit, mint azé az ostoba Nikié; nekem is juthat valami az államkasszából. Tizenöt—tizenöt ezer koronát csak fizetnek? mi? ötljenek, hogy a nevem ennyiert odaadom.

Titkár: Melyik minisztériumban óhajtaná méltóságod ezt az állást betölteni?

Gróf: Tudja az nekem tutegál. Egyformán értek én mindenféle szakmához. Már

gyermekkoromban zseniál voltam. De mégis, azt hiszem, legtöbbet értek a neveléshez. Gyönyörűen dresszírozott kutyáim vannak.

Titkár: Öszinten gratulálok méltóságod ezen elhatározásához. Tehát a kultuszminisztériumban. Ez nekem is éppen kapóra jönne. Legalább kinevezetne engem is valahová tanárnak vagy igazgatónak.

Gróf: Nem is tudtam, hogy van valami szakmában képzettsége. Mihez ért legjobban?

Titkár: A szakma, a szakma, kérem, nekem is tökéletesen mindegy. De ha mégis kellene választani: a némethez vonzódom legjobban. Legalább könnyű szerrel jutok egy kis hazafias érdemhez, ha a tanítványaim semmit sem tudnak belőle. Aztán annyit én is értenek hozzá, mint méltóságod az államtitkársághoz.

Gróf: Kissé szemtelen, de ügyes. Határozottan sikerült. Olyat választott, a hol a tudatlanságból nálunk még érdemet is lehet faragni. Nos hát jó, ha én államtitkár leszek, maga német nyelvi tanár lesz. Szövetségek vagyunk. De most már adjon tanácsot, hogy kell azt megcsinálni?

Titkár: Először is megválasztatja magát méltóságod országgyűlési képviselőnek. A szomszéd kerület mandátuma ugyanis gazdátlan; pályázzék rá, de azonnal.

Gróf: Hogy megyen az?

Titkár: Csinálunk egy ügyes programbeszédet; azt megtanulja Méltóságod; néhány ezer koronával a kerület hangulatát előkészíti; a többi aztán megyen, mint a parancsolat.

Gróf: Aztán melyik párt programját mondjam el?

Titkár: Mellekes, csak hazafias, lelkes, hatásos legyen; minél több olyan mondat legyen benne, a melyre azt lehet közbekialtozni: Helyes! Ugy van! Ez a mi emberünk! Ilyen ember kell nekünk! Tekintve mégis a felszinen uszó és népszerű jelszavakat; leginkább 48-as párt programját ajánlom.

Gróf: Ugyan ne izéljen. Az apám Bachuszár volt, a nagyapám pedig udvari tanácsos. Csak nem bolondultak meg az emberek, hogy ezt elfeledjek és engem 48-as képviselőnek megválasszanak.

Titkár: Persze, persze. Ez egy kicsit baj. Bár nem kell azt olyan nagyon komolyan venni. De ha a 48-as nem tetszik, ajánlok másikat: a demokrata-pártot.

Gróf: Megbolondult maga titkár? Én és demokrata! Hiszen minden porczikám fellázad a gondolatra, őseim megfordulnak sirjukban, ha én csak egy levegőt szívok ezzel a néppel. Találjon ki mást. Ha már politi-

van; a n.ásik italmérő hely Sárdou van 1881. óta bérbeadva, ahol azonban nem árulják, nem árulták az alispán borát! Hát hol vannak a többi bormérések, a sok italmérés? Nem tudjuk. Majd meglátjuk az iratokból! De addig csak azt tudjuk, amit tudunk és tud, lát velünk együtt ezer és ezer ember!

Most jön azonban a dolog csattanója: Bőjtke Kálmán, a marosújvári járás főszolgabírája, aki egyszermind a marosújvári takarékpénztár igazgatója is (melytől azonban próbálkozott már megszabadulni), berakott a takarékpénztárba lassankint, amint gyűlt, állítólag 80 000 korona olyan pénzt, mely a járása községeiben gabonában kiosztott ugynevezett „ínség kölcsön“ visszafizetéséből folyt be. Ezen kölcsön befizetése 1907. márczius 31-ig kamatmentesen. 1908., — tehát jövő évi márczius 31-ig pedig 5% kamatos-tul volt eszközlendő. A kölcsön kiosztási ügyben annak idején a főispán intézkedett, az inségek helyzetének figyelembevételével a főszolgabírák útján.

Bőjtke ezen eljárása bizonyára helytelen volt, amár más megyékben is így jártak el egyes főszolgabírák és jegyzők, de amikor az alispán tudomására jutott, helytelenítette is és felhívta Bőjtket az állampénztárba való befizetésre. Tudta-e ezt a főispán úr? Igen? Intézkedett-e? Ha igen, akkor ezt nem a miniszter elé kellett volna vinni első sorban, hanem az 1886. XXI. törvény-cikk 57. §. szerint a befizetés iránt rendelkezni. Nem! a főispán nem intézkedett amint kellett volna, hanem az alispánt, aki intézkedett, felfüggesztik állásától. Ez a logika?

Bőjtke csak előzetes vizsgálat alá vonják, tehát ezt az ügyet olyan főben járónak még sem ítélte a miniszter és pedig azért nem, mert Bőjtke ezt az eljárást bejelentette a főispánnak, mert a pénzt nem használta fel egyéni hasznátra és mert az állam egy fillérrel sem károsodott. Hanem az alispánt, aki a visszafizetés iránt rendelkezett és módot is nyújtott a pénztárnak a visszafizetésre, azt főbűnösnek kellett deklarálni és hirdetni az

országban, hogy „elkallódik az állam pénze“ csak azért, hogy ellenszenves hangulat legyen keltve mindenütt, mely elhiszi a klikk sajtójának állításait és nem törődik a dolog valódi állásával.

Egyébiránt a tény az, hogy a marosújvári takarékpénztár, az alispán legerélyesebb fellépésére, tartozását kamatos-tul befizeli az állampénztárba 48 óra alatt.

Azt írják a felültetett lapok, hogy az alispán annyi-féle vállalat és pénzüzet igazgatója, hogy teljességgel lehetetlen, hogy eleget tehessen hivatalának. A valódi tény az: hogy az alispán semmiféle vállalatnak nem igazgatója és nem igazgatósági tagja. Igazgatósági tagja csak a marosújvári és a nagyenyedi takarékpénztáraknak. Ezek pedig éppenséggel nem vonják el hivatali kötelességeitől, melyeket első sorban szokott ritka odaadással intézni 30 év óta. Ez az igazság.

A sem igaz, hogy főrészevényese a marosújvári takarékpénztárnak; hiszen 1000 drb 100 koronás részvényből összesen 10, mond tiz darab az évé! No és az enyedinél is elég szerény számú részvényt mondhat magáénak. De hát aki öt gyermekét becsületes törekvéssel tudta felnevelni; aki állásának méltóságát szerény anyagi erejéhez mérten, de tisztességesen tartotta fenn; — aki minden téren eleget tett hazafias és polgári kötelezettségeinek; — akihez a korrupciónak, pénzvágynak, kapzsiságuk soha az árnyeka sem fért; aki felve vigyázott anyagi és erkölcsi függetlenségére, az ilyen férfit vármegyénk végtelen kárára ki kell üldözni!?

És vajjon ez az eljárás, a mi nagyon is ravasz, a kiszámított terrorizmus színiét viseli magán, alkalmas-e arra, hogy a bátor, önzertes, független emberek előtt jó és buzdító példát szolgáljon?

Azt hisszük, azt valjuk, azt hirdetjük, hogy a legkevesebb sem! Ez a szellem, ez az eljárás ennek az újabb szerencsétlen kormányzati felfogásnak a sajátja, mely le akarja törni Alsó-Fehér vármegye polgárainak függetlenségét, el akarja fojtani önálló gondolkodását, mely nem erősíti, hanem ellenkezőleg

megrontja a magyar nemzet fiainak egyetértését, összetartását!

Szász József hű szolgálja megyéjének, ezt a férfit sem pótolhatja senki sem, akár mennyi vádat hord össze az ellene törő hatalom sajtója. Hadd jöjjön az elfogulatlan vizsgáló, de aztán jöjjön az elfogulatlan ítélő bíró is! Az ilyen bíró elé bátran, emelt fővel állhat Szász József alispán ellenfeleinek, e szomorú alakoknak vádjával szemben.

Alsó-Fehér vármegye legtöbb adót fizetők névjegyzéke 1908. évre.

Gr. Majláth G. Károly 37918-10, dr. Mihályi Viktor 14442-04, dr. br. Wesselényi Ferencz 19014-20, br. Bánffy Ferencz 7384-32, gr. Teleki László 6736.—, Glück Adolf 6713-56, gr. Teleki Ádám 6531-59, Jónás Adolf 5903-18, br. Kemény Árpád 5120-30, Bürger Márton 4827-63, Glück Rudolf 4554-37, gr. Teleki Árvéd 4537-13, dr. Mayer Ödön 4527-90, dr. Nagy Albert 3562-68, Vinczenti Miksa 3297-46, gr. Mikes Kelemen 3233-23, Jónás Gyula 3170-88, Moldován M. János 3113-78, dr. Pop Sándor 2740-64, Löw Károly 2514-86, Lázár Albert 2441-40, Dávid Miklós a György 2379-38, Szalánczy Jenő 2325-08, dr. Müller Jenő 2313-92, br. Zeyk József 2248-85, Totóján Joachim 2242-62, br. Kemény Pál 2013-54, Pogány János 1792-04, Löw József 1788-44, Cirlea János 1734-46, ifj. Winkler János 1635-28, Adamovics Miklós 1600-08, Batta Bertalan 1574-10, dr. Zalányi Eendr 1540, Lunacek Frigyes 1513-95, Salamon Samu 1476-79, Folyovich Sándor 1461-82, gr. Bethlen Sándor 1455-25, Szász József 1447-01, Kelen Henrik 1357-77, Deutsch Adolf 1297-42, Rajnai Ignác 1294-22, Kolbászi Konstantin 1278—, Barcsai Gábor 1274-87, Frölich Gyula 1249-28, br. Kemény Simon 1231-24, Klobusitzky László 1216-88, dr. Müller Zoltán 1203-88, Potoczki Antal 1147-12, Fesztinger A. Dávid 1120-48, Schwerman Kálmán 1105-23, dr. Garda Kálmán 1093-92, idb. Gref János

kába elegyedem: olyat mondok, a mit helyesnek tartok.

T i t k á r: Méltóságod nagyon naivul fogja fel ezt a dolgot, s teljesen félreismeri a helyzetet. Nem arról van szó, hogy mi a politikai hitvallása s mire fog pártolni az országban. Az itt teljesen mellékes dolog. Most votumot akarunk szerezni s szerzünk úgy, a hogy lehet. Ha a kerületben azzal lehet hódítani, hogy földet osztunk, azt kell nekik ígérni; ha erdő, legelő, iskola, színház, törvényszék, czirkusz, mennybéli üdvösség, adószállítás vagy akármi kell: két kézzel meg fogjuk ígérni. Ellenzéki jelölt ígérhet, a mi csak jól esik; úgy is csak üres szóbeszéd marad. Senki sem veszi azt komolyan. Az ilyen ígértet nem kötelező. Aztán parolázni kell a férfakkal, asszonyokat tánczoltatni, maszatos gyerekeket csókolgatni, a jó korteseket meglátogatni, náluk ebédelni, őket felköszönteni és

Gróf: Talán elég is lesz már a 15 ezer koronás államtitkárságért. Nem is gondoltam, hogy ilyen keservesen rá kell szolgálni. Még hozzá nyilvánosan ámitani. Ezt a populáris részét nem végezhetné el helyettem?

T i t k á r: Szívesen, azon reményben, hogy Méltóságod méltányolni fogja fáradozásaimat.

Gróf: Számíthat rá, hálás leszek.

T i t k á r: Ó kérem! Akkor csak rendelkezék csekélységgel tetszése szerint.

Holnap itt lesz a jakabszentszőlősi kerület demokrata pártjának küldöttsége. (Elmegy s másnap hozza a deputációt).

Szónok: Méltóságos gróf úr! Mi a jakabszentszőlősi kerület választó polgárai nevében jöttünk ide, hogy megkérjük Méltóságodat, vállalja el a mi képviseltetésünket. Tudjuk, hogy mélyen érző s a nép javát munkálni szándékozó hazafi szive lángoló lelkesedéssel ég a közügyek iránt. Értesültünk arról a nemes kebelről tanuskodó s majdan a történelem aranykönyvébe irandó elhatározásáról, miszerint egyik birtokát a szegény nép közt olcsó bérletre fogja kiosztani. Arról is megvagyunk győződve, hogy ha majd bizalmunkkal megtisztelve az országgyűlésen helyet foglaland; szót emel az adók, ügyvédek és perköltség kevesbitése mellett, mert ezek emésztik legjobban a népet, igenis. Fontolja meg Méltóságod, hogy mire jut az ország, ha az ügyvédek száma még jobban szaporodik? Maholnap nem lesz annyi ügy, mint a mennyi ügyvéd. Az lesz aztán a dologból, hogy a kinek más dolga nem lesz, mind az ország ügyét akarja védelmezni, akár van rá szükség, akár nincs. Most is van már a parlamentben vagy szafizeni. Akkor lesz aztán még csak bajban ez a szegény ország! Nem hiszem, hogy megbirja a perköltséget! Bizalommal ajánljuk ezeket a szerény kívánságainkat a Méltóság-

god hazafias lelkébe és kiáltjuk: Éljen gr. Nádudvary Illés, a mi kerületünk demokrata-párti követjelöltje!

Gróf: Tisztelt urak! Igazán szép, hogy ilyen szép számmal eljöttek hozzám. Nem találok szavakat kifejezést adni az én hálának és meghatottságomnak. Én nagyon szeretem a demokratákat; én valóság-gal rajongok önékért. Már fiatal koromban is nagyon szerettem a népies elemet. A miket én tölem tisztelt szónokuk kivánt, azt én mind készséggel s ezer örömmel megígérem. Én nagy hazafi vagyok. Zsán legényemet máttól fogva Jaucsiának fogom nevezni, bajszot neveltetek vele, sarkantyus csizmában és árvalányhajas süvegben járatom. Ugy-e ez meglepi önöket? Hja! én nagy kurucz tudok lenni, ha akarok. Meglátják, csak válasszanak meg. A többit majd elmondja a titkárom. Isten önékkel! (Elmennek.)

T i t k á r: Jó lett volna kezét is fogni a deputációval, méltóságos uram! Az ilyen emberek nagyra veszik, ha egy gróf parolázik velük.

Gróf: Az tán nem éppen szükséges. Inkább adok pár ezer koronával több választási költséget.

1071-91, Mendel Manó 1051-27, dr. Nesztor Lőrincz 1049-10, ifj. Baruch Mór 1045-34, Sebesi Zsigmond 1039-34, Bruckmann Samu 1029-69, Gáspár János 1023-35, gr. Busseul Henrik 986-03, Schilling Rudolf 979-68, br. Bánffy Kazimir 973-90, br. Bánffy János 972-38, Váró Ferencz 957-80, Popa B. Oprea 952-56, Zeyk Kálmán 935-05, Vass Károly 910-33, Josef János 905-20, Szócs Dániel 901-34, Salamon Hermann 898-43, Mendel Jakab 888-37, Mendel Henrik 887-12, Salamon Simon 884-48, Sándor Miklós 874-64, Zeyk Dániel 851-67, Fried Lipót 842—, dr. Lengyel György 834-66, Negrutiu F. János 834-16. (Folytatjuk.)

Tájékoztató.

Ma, vasárnap: D. e. 10 és fél órakor az Oltáregyesület rendkívüli gyűlése a kath. fiúiskola helyiségében.

Hétfőn: D. e. 9-től d. u. 4 óráig várm. bizottsági tagok választása a városháza tanácstermében.

Kedden: Este 8 órakor Meggyesy Zoltán művész hangversenye a régi városháza dísztermében.

Szerdán: D. u. 5 órakor a Szabad Liceum előadása a koll. dísztermében.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Kinevezés.** Dr. Neuwirth József gyulafehérvári törvénytudományi jogtanácsos nevezetett ki.

— **Megyei bizottsági tagválasztás** lesz folyó hó 11-én, hétfőn. A nehéz nemzetiségi helyzet és az áldatlan pártviszonyok között nagyon jól tennék a választók, ha kölcsönös megegyezés újján állapítanak meg a választandókat; különös figyelemmel azokra, akik a vármegye közügyeit híven szolgálni hazafias kötelességüknek tartották eddig is.

— **A „Nagyenyedi Oltáregyesület”** f. hó 10-én vasárnap d. e. 10 és fél órakor a helybeli róm. kath. elemi fiúiskola egyik tantermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a választmányt és az oltáregyesületi tagokat ezuton is tisztelettel meghívja az elnökség.

— **A reformáció ünnepe** az ág. evangélikusok templomában a múlt vasárnap tartatott meg. Weinrich Frigyes ev. lelkész hatásos és szép magyar beszédet mondott a reformáció jelentőségéről, imája közben pedig Veres István élen Uray és Benedek gimn. tanulók szép hegedűjátéka és Rieth Mihály, az új luth. tanító kitűnő orgonakísérete emelte az ünnepély fényét.

— **Halálozás.** Geró (Goldstein) Mór helybeli törekvő szabómester 31 éves korában folyó hó 8-án meghalt. Fiatal felesége és kis gyermeke maradt családfő nélkül.

— **Vármegyénk szenzációs eseményét,** a belügyminiszternek Szász József alispán és Bőjthe Kálmán főszolgabíróra vonatkozó intézkedését, általános meglepetéssel fogadta közönségünk és minden elfogulatlan ember nyíltan kimondotta, hogy a bosszúnak ilyen kitörése derék alispánunkat méltatlanul éri. Hónapok óta sugdosódnak s hónapok óta piszkolódtak a titkos és nyílt ellenségek s mert a becsületes embereket nem lehetett eltántorítani az alispán mellől, jónak látták kicsiségük silány érzetében ehhez a módhoz folyamodni. Szász József alispánhoz nem férhetett soha a kapzsi pénzvág, a minden áron való nyereszkeskedés gyanúja, most — a lapok szerint — ezt használták fel ellene. Jellemző, nagyon jellemző ellenfeleinek ez az eljárása, amiútt vármegyénk történelme felmutatni nem bír! De jellemző a becsületes emberek pártjára az a felfogás és magatartás, mely Szász Józsefnek egyetlen jóra való tisztviselőjét sem engedte arra veteledni, hogy szökevény reneget módjára jelentkezzék az örmében szégyenletesen tobzódó ellenség udvarában.

— **A képviselőházban** a horvát képviselők nagy vihart támasztottak folytonos horvát beszédükkel és obstrukciójukkal. Ennek dacára az indennitás meg lett szavazva és gróf Andrássy javaslatai közül is több. Így el lett törölve a híres Lex Szapáriana, mely egyetlen pontban kimondotta a törvényhatósági közigazgatás államosításának elvét.

— **Hol kezdődik és hol végződik a hivatalos rendelkezések titoktartása?** Igazán most már ezt sem lehet tudni. Talán még alá sincs írva valamely fontos rendelet, s a miniszterium, a főispáni iroda valamely alkalmazottjának jóvoltából már szerte kúrtóli, megfélelő tóditásokkal és magyarázatokkal, a sensatióra éhes sajtó. Így történt ez Szász József alispán ügyével is, melynek hivatalos szövege csak ezután került még nyilvánosságra. De így történt b. Kemény Árpád főispán több intézkedésével is, melyek közül némelyik időközben mégis másképpen esett meg, mint ahogy nagy buzgalommal hirdette. És ime a főispán úr sajtója, távirati uton is, most újra alkalmat talált a főispáni erély és tapintat bemutatására, felsorolva vármegyénk városi és községi tisztviselői közül azokat, akik ellen, bölcs megfontolással és az alkalmas idő ügyes kiválasztásával, a fegyelmet megelőző vizsgálót a főispán úr elrendelni jónak találta. Bocsásson meg a sensatiót szerető közönség, ha mi — tartva a régi szokást, mely előzetesen nem szokott senkit kizédelázní, nem követjük a névsor közlése által ezt a tempót.

— **Művészestély.** Már megemlékeztünk arról, hogy Meggyesy Zoltán zenekonzervatóriumi tanár és cimbalomművész f. hó 12-én, kedden este 8 órakor a régi városháza dísztermében hangversenyt rendez. Ugyanekkor közreműködik 4 éves Jancsika nevű fia is, a kis cimbalom művész. Mindenütt ahol csak felléptek, az elragadtatás hangján irnak az apa és fia művészetéről. Városunk közönségének is jó érzeke van a zenéhez, s bizonyosan gyönyörűségét fogja lelni a művészek játékában, mert hiszen mindenütt fényes sikert és sok elismerést szereztek. Különösen meglepőnek mondják a kis Jancsika művészies játékát. A jegyek Földesnél kaphatók.

— **A pénzügyi helyzete** mind nagyobb sulyal nehezedik kereskedelmi és iparos viszonyainkra s általában közgazdasági helyzetünkre. Berlinben 7, és fél, Londonban 7 százalék a kamatláb, az amerikai rosz pénz helyzet miatt. Hazai pénzügyi helyzetünk és az Osztrák Magyar Bank eddig a lehető előzékenységgel viselkedtek, de mégis kénytelenek voltak a hitelt megszorítani. Figyelmeztetünk mindenkit a lehető legnagyobb takarékosagra.

— **A marosújvári takarékpénztárról,** a behelyezett 80.000 kor. inségkölcson visszafizetése miatt éppen nem jóindulatú hírek keringtek. Elég meggondolatlan eljárás volt az illetők részéről, de megnyugtathatja a közönséget az, hogy a nevezett takarékpénztárt éppen egy nappal előbb megvizsgálván egy előkelő pénzügyész szakértője, véleménye alapján már is folyósítva lett 80.000 kor. készpénz s így a kötelezettségek pontosan ki lesznek elégítve.

— **Lóháton a halálba.** A Budapest melletti alagi lóversenypályán az akadályversenyben megrendítő szerencsétlenség történt. Kvassay Károly huszárhadnagy lova az akadály előtt megboltlott és éppen a köfal élére esett lovasával együtt. Kvassay szörnyet halt és lova is kimult.

— **Új husz koronások.** A mostani husz koronás papírpénzt a jövő esztendő május elsőjéttől kezdik bevonní a forgalomból, helyette új husz koronás papírbankót készítenek. Az új bankó sokkal szebb és nehezebb rajza lesz, mert a mostaninak igen sok utánzata van forgalomban.

— **A tüdővész pusztítása hazánkban.** A belügyminiszter jelentése szerint 1904-ben Magyarországon tüdővészben elhalt 77.923 egyén. Budapest székesfővárosban 1906 július havában tüdőgümőkórban elhalt 290 egyén. A magyar birodalomban 1906. július havában gümőkórban elhalt 4678 egyén. Erdélyben összesen 645 egyén halt el tüdővészben. Ebből a mi vármegyénkire 56 tüdővész haláleset jut.

— **Árverési hirdetmény.** A verespataki járásban fekvő Bucsum község területén fizetendő boritaladó és hűsfogyasztási adó beszedési jogát az 1908. évi január hó 1-ső napjától 1908. évi december hó végéig terjedő időre, esetleg a felmondás fenntartásával az 1909 és 1910 évekre is nyilvános árverés útján hasznosbérbe adatik. Az árverés a pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében 1907. évi november 19. napján délelőtti 10 órakor fog megtartatni. A kikiáltási ár évenként a boritaladó fejében 1855 kor. 46 fil., a hűsfogyasztási adó fejében 132 kor. 96 fil., összesen 1988 kor. 42 fil.

— **Jó tanácsok** a tüdővész terjedésének a megakadályozására. A tüdővész ragadós betegség. A fertőzés főképen a beteg köpete után történik. — A magát tisztán tartó tüdőbajos nem veszélyes a környezetére. — A tüdővéstől lehet magunkat óvni! — A bántalom gyógyulásra képes! Általános óvrendszabályok a tüdővész ellen:

Köpiés: Soha se köpi a földre! Senkit le ne köhögjél! Az utcán a zsebkendőbe köpjél! Még jobb zsebben hordható (Dett-

Ifj. MÉLÁSZ JÁNOS ÉS TÁRSA

női és férfi divatáru, fehérnemű és rövidáru raktára; temetkezési és hullaszállítási vállalata Nagyenyeden, Főter 3. szám.

Bátorkodunk a n. é. helyi és vidéki közönség szives figyelmét a most ujonnan berendezett női és férfi divatáru, fehérnemű és rövidáru raktárunkra fölhívni, hol jutányos árban és a legpontosabb kiszolgálás mellett szerezhető be minden szükséglet.

Temetkezések rendezését és hullaszállítást legméltányosabb árak mellett eszközölünk, egyszerű és díszes kivitelben

weiler-féle) köpőveget használni. Otthon vizet tartalmazó köpőcsészebe köpj! A köpőedény naponta szorgosan megtisztítandó.

Fehérnemű: A használt zsebkendő vízben tartandó addig, míg (mihelyt lehet) kifóztetik. A beteg használt fehérneműje nedves lepedőbe göngyölendő s utóbb szintén kifóztendő.

Söprés: Nem szabad szárazon söpörni! A porban jelen lehetnek a gümőkór csirái s belehelve előidézhetik a betegséget. A padlót előbb meg kell locsolni vízzel. A seprőre vizes rongyot kell göngyölni. A nedves rongy a söprés után vízben kifóztendő.

Lakás: A lakást mindig tisztán kell tartani! A butorok nedves vagy legalább nyirkos ruhával törölnődök le.

Szellőzés: Mindig szellőztess! Telen és éjszaka lehetőleg nyitva maradjon az ablak egy keskeny része! A beteg jól takarózzék.

Élelem: Jó vegyes elemezés szükséges (hús, főzelék, tészta, kenyér, vaj, sajt, tej). Ne egyél sokat egyszerre.

Alkohol: Az alkohollal való visszaélés veszélyes. Szokványos ivók betegszenek meg legkönnyebben. Gyermek soha se kapjon alkoholt.

Tej: A tej csakis felforraltva élvezendő! Nyers tej veszélyes lehet.

Mosdás: Minden reggel az egész test ledörzsölendő hidegvízbe martott, kicsavart, durva kendővel. Utána szárazra dörzsölés, egy lepedővel, következik. Minden reggel száj- és garat-mosást és fogkezelést végezz. A körmök tisztán tartandók! Minel többszöri fürdés ajánlatos. Étkezés előtt kezet mossal!

Csókolás: A gyermeket nem szabad szájon csókolni!

Átvás: Tüdőbajosnak okvetlenül saját ágya legyen, hogy a fertőzés másra át ne vitessék.

Vérszegénységet

rendkívül gyorsan gyógyít a SCOTT féle Emulsió és az ezen betegségből származó kedélytelenséget, csüggedést és gyengeséget is elhárítja. Az a jó hírű, melyet a SCOTT-féle Emulsió kivivott magának, különösen

Vérszegénység

eseteiben, azon alapszik, hogy annak elkészítéséhez azokat a legfinomabb szereket használják, melyek pénzért egyáltalában beszerezhetők, s amelyeket sok évi tapasztalat alapján tudtak felismerni, továbbá, hogy ezen alkotórészek a sajátos SCOTT-féle eljárás által izletes, könnyen emészthető Emulsióvá dolgoztatnak fel. Ennek eredménye ezen készítmény, melynek tapereje felülmúlhatatlan.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

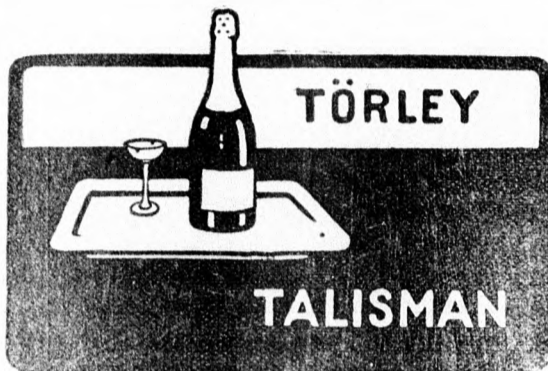
Kapható minden gyógyszerárban.

— „A Zenélő Magyarország.” közkedvelt zenemű folyóiratnak a ma megjelent 346 ik füzeté, mint rendszeren, gazdag, érdekes zeneműjanságokkal bővelkedik. Tartalmazza: I. Lányi Ernő 176-ik műve „Esküvőre” című hatásos zongora vagy harmoniumra írt darabját. II. Mendelssohn B. F. „Tavaszi dal” című nűdalát, Győry Margit magyar szövegevel. III. Vivian Grey (a világhírű „Nani” dal szerzőjétől) „Karama” japán rhapsódiát zongorára. Az ügyesen szerkesztett, életrevaló folyóiratot, mely ma már majd csaknem minden magyar zenecsalád zongoráján feltalálható, — felesleges ajánlanunk. Gazdag, érdekes tartalma és mesés

olcsó ára önmagát ajánlja; csak még annyit azoknak, kik nem ismernek, hogy egy negyedévben 6 ily gazdag tartalmu füzet jelenik meg, s így a legszebb zeneműjanságokat kapja az előfizető 3 korona negyedévi előfizetésért. Előfizetések a most folyó XIV. évfolyam 58-ik (IV. okt. decz.) évnegyedére — a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatalához, Budapest, VIII. Józsefkörút 24. intézendők.

— **Kecskeméti menyecskének** nincsen párja, mert az a jó barackkrém használja. A ki az Alföldön járt, ismeri a cognacgyár „menyecs-ke-likör”-jét, „Radil-Elixir”-jét és életet adó „alföldi sósbor-szesz”-et.

Nyílt-tér.

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

Főmunkatárs:
Dr. Szász Pál.

Kiadó:
Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár részv.-társ.

Alsó-Fehér vármegye alispánjától.

10019—1907. alisp. szám.

Pályázati hirdetmény.

Nagyenyed rendezett tanácsu városnál a II. rendőrbiztosi állás elhalalozás folytán megüresedven, arra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, a kik ezen 1000 korona évi törzsfizetéssel, évi 360 korona lakpézzel, 12 méter öl tűzifa és 1100 □-öl területű szántóföld használatával és nyugdíjjogosultsággal járó állást elnyerni óhajlják, hogy képzettségüket, eddigi szolgálataikat, családi állapotukat, erkölcsi magaviseletüket és vallásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeket Nagyenyed rendezett tanácsu város polgármesteri hivatalához legkésőbb **december 12-ig** annál inkább nyújtsák be, mert a később érkező kérvények nem fognak figyelembe vétetűi.

Nagyenyed, 1907. évi november hó 7-én.
213 1—1 Alispán helyett:

Br. Bánffy Kázmír, vm. főjegyző.

Eladó szőlő.

Gálpiki hegyben két és fél hold területű szőlő, 1/3 része ujonnan beállított termő, a tetőn lakóház és sajtolószin, az alján szép gyümölcsösssel eladó.

Értekezhetni a tulajdonossal:

Mészáros Gyula gazdatisztval

Háporton, u. p. Magyarlapád.

212 1—2

BOGDÁNY SZERENCSEJE PÁRATLAN.

A m. kir. szab. osztálysorsjátékban nálunk nyertek:

602.000

koronát a 240. számra.

602.000

koronát a 12698. számra.

602.000

koronát a 85306. számra.

602.000

koronát a 92044. számra.

602.000

koronát a 98924. számra.

400.000

koronát a 11119. számra.

400.000

koronát a 76062. számra.

200.000

koronát a 25534. számra.

200.000

koronát a 27557. számra.

200.000

koronát a 46006. számra.

200.000

koronát a 92049. számra.

100.000

koronát a 15630. számra.

100.000

koronát a 20838. számra.

100.000

koronát a 70169. számra.

100.000

koronát a 79559. számra.

100.000

koronát a 86860. számra.

100.000

koronát a 94780. számra.

90 000 koronát a 2407. számra.

80 000 " " 27665. "

80 000 " " 60277. "

50 000 " " 36234. "

50 000 " " 93004. "

40 000 " " 266. "

40 000 " " 395. "

40 000 " " 27539. "

40 000 " " 117255. "

és ezenkívül sok sorsjegy 30 000, 25 000, 20 000, 15 000 és 10 000 koronát nyert.

BOGDÁNY S.

Fővárosi sorsjegyiroda R. T.
Budapest VI., Károly-körút 20. sz.
Huzás november 21. és 23-án.

1/3 sorsj. | 1/4 sorsj. | 1/2 sorsj. | 1/1 sorsj.
K 150 | K 3.— | K 6.— | K 12.—

Vidékre utánvéttel vagy az összeg előzetes be-
küldése után küldjük sorsjegyeinket.

A LEGSZEBB

kiállításban és
igen előnyös
árakon készít:

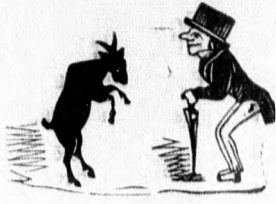
**takarékpénztári
részvényeket, ***
szövetkezeti ***
üzletrészjegyeket**

és egyéb diszes
nyomatványokat

a
**NAGYENYEDI KÖNYVNYOMDA
ÉS PAPIRÁRUGYÁR RÉSZV.-T.**
NAGYENYEDEN.

Kiállításokon
aranyéremmel és
első díjakkal kitüntetve.

Megjelenik

e hó végére
a nagyenyedi
közhaznu
Lőcsői Sp. Lajos-féle

Naptár

az 1908-ik évre
igen érdekes és
hasznos tudnivalókkal

Válási okot képez feltétlenül a büzös száj.

Mert nincs undorítóbb valami a rozszul ápoltt testnél.

Ki csókol meg szívesen oly nőt, vagy férfit, kinek a fogai sárgák, a nyelve, szájaszéle pattanásos, szája büzös, teste keléles, hónalja, kezei, lábai izzadtak.

Ha fehér fogakat akar,
Ha kellemes szájzít akar,
Ha elakarja kerülni a szájhurutot,
Ha nem akar inyvérzést,
Ha nem akar lyukas fogakat, úgy öntsön a szájvizébe egy evőkanálnyi fehér keresztt sósorszeszt.

Ha nem akar keléles nyakat,
Ha elakarja kerülni a hónaljzadást,
Ha büzősek a kezei vagy lábai, úgy dörzsölje be egész testét az **Alföldi fehér + sósorszeszzel**, s nem fogja eléggé dicsérhetni ezen legjobb és legolcsóbb orvosságot, melyből 40 filléért küld a főraktár:

Léderer „Magyar király” gyógyszerháza
Budapest, V., Marokkói-utca 2.

Az Alföldi fehér keresztes sósorszesz egyedüli gyártója az

Első Alföldi Cognacgyár
reszvenytársaság

— **Kecskeméten.** —

Ó. cs. és kir. fensége József Tóherczeg kamarai szállítója.

Kapható mindenütt.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után.

Árak:

**1 óriási próbaüveg
csak 40 fillér.**

Óh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyájkásodás
ellen gyors és biztos hatásuk

Éljen!

Megfójt az az
átkozott köhögés!

**Egger
mellpasztillái,**

az étvágyat nem rontják s kitünő ízűek.

Doboza 1 kor. és 2 korona.

Próba doboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„Nádor” gyógyszerház

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Egger mellpasztillája
csakhamar meggyógyított

1897-26

Nagyenyeden kapható: U. Kovács József Bethlen Gábor gyógyszerházában.
Novák István Arany csillag gyógyszerházában.

NAGYENYED VÁROS KÖZÖNSÉGE

150 13-52

GŐZ, KÁD ÉS KŐ (MEDENCZE) FÜRDŐJE

Gőzfürdő.

Fürdőidő:

Férfiaknak: szerda, csütörtök, szombat és vasárnap reggel 6 órától délután 2 óráig.

Nőknek: kedden és pénteken reggel 6 órától esti 6 óráig.

Árak:

Felnőtteknek . . . 1.20 kor.
Tanulóknak . . . 1.— kor.
Szülővel fürdő 12 éven aluli
gyermek után fejenként 50
fillér fizetendő.

Kádfürdő.

Fürdőidő:

Az év mindenik szakában, a hét minden napján (hétfő kivételével) nők és férfiak reggel 6 órától esti 6 óráig fürdőhetnek.

Árak:

Az	1	2	3	4	5	6
számu kádakban						
Felnőtteknek	1.20	k.	1.40	2.—		
Tanulóknak	1.—	k.	K.	K.		
Szülőjükkal együtt fürdő gyermeknek	50 f.					

*) Ezen díjért a szülőn kívül még három (12 évesnél kisebb) gyermek is fürdőzhetik.

Kő (medencze) fürdő

Fürdőidő:

Férfiaknak: szerda, szombat, vasárnap reggel 6 órától este 6 óráig és csütörtökön délután 2 órától esti 6 óráig.

Nőknek: Kedd s péntek reggel 6 órától este 6 óráig és csütörtökön reggel 6 órától délután 2 óráig.

Árak:

Mindenkinek, mindennap
25 fillér.

Modern és kényelmes berendezésű gőzkamra; tükrös- és hűtő-medenczék; fényes berendezésű pihenő; massage, tyukszemvágó és fodrász; emelt és súlyozott porcellán-kádak; hideg és meleg, felső- és alsóvezetésű ütő- és permetező-zuhanyok. A fürdő a város központján minden időjárás mellett gyalog is könnyen megközelíthető.

Bőz- vagy kádfürdőre előre megváltott 30 drb jegy ára 36 kor. helyett, 30 kor.

Egyedüli legolcsóbb bevásárlási forrás!

Lányi Lajos

női és férfi divat-üzlete
NAGYENYEDEN.

Értesitem a t. vevőközönséget, hogy őszl és téli bevásárlási utamról hazérkeztem. Raktáramon vannak a legszebb és legújabb női divat kelmék, u. m. flanelok, soheviottok, angol szövetelek, delének és minden minőségű barkhettek. Bluz újdonságok. Női, férfi és gyermekcipőkben az országghírű Váci Kobrak-gyárnak egyedüli taktara. Nagy választéku hazai gyártmányu vászonárak és fehéreneműek, kalapok, kesztyűk, harisnyák, flaneltakarók, paplanok és matrácok.

Állandó nagy választék női ruhadiszekben, selymek és bőlésárakban. Gyászruha kelmékben meglepő választék.

Temetkezésél czikkok, sirkoszorok stb. feltűnő olcsó árakban szerezhethők be.

Tanuló ifjuság részére szükséges árak nagy választékban.

!!! A legszolidabb és legpontosabb kiszolgálás!!!

Óriási választék!

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye
NAGYENYEDEN, Tövis-utca 19.

Elvállalok mindennemű épület-, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrácsok, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanyosengők, telefon és villámhárítók szakszerű szerelését. Varrógépek és kerékpárok javítását a gyári árban való újonnan beszerzését, végre mindennemű gőzeséplők, motorok, szivattyúk és szivattyúskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árakban való beszerzését. — Ajanlom a gazdaközönségnek saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan aczélféjű ekéimet és vasboronáimat, melyeket jótállás mellett felelősséggel adok el, nem tetszőket kieserélek, vagy kívánság szerint átalakítok.

Szakmamba vágó költségvetéssel díjtalanul szolgállok Beccses pártfogást kér

kiváló tisztelettel
HEGYI JÁNOS,
műlakatos és gépjavitó műhelye

12 90—104

BRAZAY SÓSBORSZESZ-SZAPPAN

Legkitünőbb pipereszappan. Bársonyszerű puhává teszi s fehériti, üdévé teszi a bőrt.

A Brazay sósorszesz-szappan a bőrre való előnyös hatásánál fogva egészségi és kozmetikai szempontból föltűnőhatatlan szer.

Egyesíti magában az összes kiválóbb szappanok jó tulajdonságait, sósorszesz tartalmánál fogva pedig felülmúl minden gyártmányt.

1 drb ára 70 fillér, 3 drb díszdobozban 2 kor.

Brazay-féle Kölni Viz.

(Eau de Cologne.)

Kiváló alkotászeivel s rendkívül finom illatával felülmúl minden más Kölni-víz néven ismert piperecikket. Kapható —50, 1.—, 2.— és 4 koronás üvegekben.

Kapható mindenütt vagy közvetlenül a készítő

BRAZAY KÁLMÁN cégnevel Budapesten.

HIRDETÉSEKET

legolcsóbban
a lap kiadóhivatala
vesz fel.

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár részv.-társ.

Részvénytőke: 400.000 kor. Tartalékalap 200.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad befektetésre, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzintézetek részvényeire.

Vásárol és elad értékpapírokat.

Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett.

Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.

Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számíttat le.

Allandó betétet 5% kamattal fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12, d. u. 3—4 óráig.

Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye.

100 KAT. HOLD.

A legjobb gyümölcsfák

80.000 gyümölcsfa oltvány
1 millió gyümölcsfa-alany
1 millió előkerítés csemete.
Sétaterfák • Diszserjek • Rozsák.
Bogyogyümölcsök stb.

Kifogástalan szőlőoltványok.

2 millió szőlőoltvány.
Európai és amerikai sima és gyökeres szőlővesszők stb.
Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBROSI M.

Nagyérdemű vevőközönség!

Van szerencsém a n. é. vevőközönség beccses tudomására hozni, hogy a helybeli piacon Vár-épület 8. sz. alatt

női- és férfi-divatüzletet

nyitottam, hol állandóan dús választékban tartok jóminőségű hazai gyártmányú női-, férfi- és gyermek-czipőket, férfi- és flukalapokat, ing, gallér, kézelő, harisnya és esőernyőket.

Továbbá vásznak, flanelek, czibelin, lodenszövetek, szóttas, zephir, cretonok, parketok. Ujdonságok női divatkelmék és cheviotokban. Ágyterítők, függönyök, paplanok és még sok itt fel nem sorolt czikke.

Miután bevásárlásaimat kizárólag készpénzzel eszközölöm és nagy mennyiséget veszek, abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy az üzletben lévő összes czikkeket feltűnő olcsó gyári árban számíthatom.

Ezek után kérem a n. é. vevőközönség beccses pártfogását, hogy alkalmam legyen olcsó áraitól meggyőződten.

Tisztelettel

Weinberger Miksa.

Vár-épület 8. szám.

182 17—25

Feltűnő olcsóság tenniss flanelekben 15 krajczártól kezdve.